

Erməni xəyanəti

Dahi mütəfəkkirlərdən biri deyib ki, tarix yazıldığından da qəlizdir. Bəlkə də onu yazanlar baş verən hadisələri qəsdən dəqiq yazmayıblar, necə deyərlər, qəlizləşdiriblər. Ona görə ki, gələcək nəsillər tarixin hansısa bir ilində, ayında baş verən hadisələrdən dəqiq məlumatlı olmasınlar. Tarix yazanların qəsdən qəlizləşdirdiyi məsələlərdən biri də "erməni soyqırımı"dır. Dərininə varıb həqiqəti öyrənəndə məlum olur ki, əslində, bu, bəzi dırnaqarası tarixçilərin yazdığı kimi soyqırımı deyil, erməni xəyanətidir. 1915-ci ildə qardaş Türkiyədə baş verən hadisələr soyqırımından uzaq olan, ermənilərin yaşadıkları ölkəyə, dövlətə qarşı xəyanətlərindən başqa bir şey deyil.

Ermənistan hər il aprelin 24-də qondarma "erməni soyqırımı"nın növbəti ildönümünü qeyd edir. Hər dəfə də bu qondarma tarixlə bağlı indiyə qədər yazılan yalanların gözüne yeni absurd ideyalar qatır, sərəmsəlik dərə-cəsinə çatdırdıqları uydurmalarını dünyaya ictimai rəyinə həqiqət kimi sırmağa çalışırlar. Artıq 109 ildən çoxdur ki, ermənilər heç vaxt olmamış soyqırımı ilə bağlı dünya birliyini bezdiriblər. Daşnaklar vay-şivən qoparırlar ki, guya 1915-ci ildə Türkiyədə erməni soy-

qırımı baş vemiş və 1,5 milyon erməni öldürülmüşdür. Halbuki 1914-cü il Osmanlı siyahıyaalmalarının nəticələrinə görə, Ərzurumdan Vana qədər böyük ərazidə ermənilərin sayı 900 min nəfər olub. Bəs bu milyon yarım erməni haradan ortalığa çıxarılıb?

Əslində, 1915-ci il aprelin 24-də Osmanlı dövlətinin ərazisində bir nəfər də olsun erməni qətlə yetirilməyib. Sadəcə olaraq, ölkədə cinayətkar fəaliyyətinə və dövlətə xəyanətinə görə ermənilərin "Daşnak" və "Hnçak" par-

tiyalarının rəhbərləri həbs olunub. Tarixi faktlar, arxiv materialları da sübut edir ki, həmin şəxslər öldürülməyiblər. Ermənilərin bəhs etdiyi köçürülmə hadisəsi də bu tarixə təsadüf etmir. Ermənilərin uydurduqları qondarma "erməni soyqırımı" məsələsinin mahiyyəti belədir: Osmanlı İmperiyasını parçalamaq istəyən dövlətlər XX əsrin əvvəllərindən etibarən ona qarşı müxtəlif planlar cızırdılar. "Şərq məsələsi" adlanan ideya da məhz həmin planların reallaşdırılması məqsədilə ortaya atılmışdı. 1890-cı ildən başlayan üsyanlar 1915-ci ildə Osmanlı hakimiyyətini radikal addımlar atmağa məcbur etmiş və sözügedən soyqırımı iddiası da bu dövrdən etibarən ortaya çıxmışdı. Bölgədə təşkilatlanan erməni komitələri həmin dövrdə mülki şəxslərə qarşı xüsusi amansızlıq göstərmişlər. Bir növ, ərazisində və himayəsində yaşadıkları dövlətə xaincəsinə xəyanət etmişlər. Birinci Dünya müharibəsi ərəfəsində ruslara qoşulan xəyanətkar ermənilərin türklərə qarşı savaşması səbəbindən Osmanlı dövləti 27 may 1915-ci ildə

köç qərarı çıxarmışdı. Həmin qərardan öncə isə ermənilərin soyqırımı günü kimi qəbul etdikləri 24 apreldə 2345 erməni lider həbs edilmişdir. Onların böyük əksəriyyəti kəndlərə hücum edərək silahsız türk əhalisini öldürmüşdülər. Təbiidir ki, Osmanlı dövləti ermənilərin bu xəyanətini cavabsız qoya bilməzdi. İmperatorun 1914-cü ildə verdiyi qərarınamə ilə Şərqi Anadoluda yaşayan ermənilərin imperiyanın başqa əyalətlərinə köçürülməsinə başlandı. Əgər belə bir hadisə Türkiyədə deyil, hansısa başqa bir dövlətin ərazisində də baş vermiş olsaydı, yəqin ki, ölkə başçısı tərəfindən daha radikal addımlar atırdı.

Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, bu soyqırımı ermənilərin təxəyyül söyləri hesabına yazılmış hekayətdən başqa bir şey deyil. Təəssüf ki, erməni uydurmaları bununla bitmir. Bunu erməni tarixçilərinin özləri də etiraf edirlər. Xarkovda yaşayan erməni tarixçisi Filipp Ekozyantsin fikirləri bu yöndə diqqətçəkəndir: "Mən çoxdan bir maraqlı fakta diqqət kəsilmişəm. Bütün sivil dünya -

ABŞ-dən tutmuş Çinə, İsraildən Norveçə kimi - Ermənistanı Ermənistan, erməniləri erməni adlandırır. Ancaq dünyada bir əzsaylı, cırdan deyilə biləcək qədər kiçik bir xalq var ki, onun dilində "erməni" və yaxud ona az da olsa oxşayan başqa bir söz yoxdur. Nə qədər paradoksal olsa da, bu xalq - ermənilərdir. Onlar bütün dünyadan fərqli olaraq özlərinə "hay" deyir, öz vətənlərini isə "Hayastan" adlandırırlar".

Azərbaycan tarixşünaslığı həm Ermənistan ərazilərindən dəfələrlə soydaşlarımızın deportasiyasını, həm də 1905-ci ildən başlayan və saysız-hesabsız qurbanlarla müşayiət olunan Osmanlı və Azərbaycan türklərinə qarşı erməni qətlamlarını araşdıraraq, əslində, soyqırımından daha çox Azərbaycan türklərinin əziyyət çəkdiyini isbata yetirmişdir. Tarixçilər ermənilərin xəyanətkar olduqlarını konkret faktlarla sübut etmişlər.

Son dövrlər ermənilərin bu istiqamətdə fəaliyyətləri daha da güclənib. Onlar xaricdəki lobbilərinin yaxından

köməyi ilə müxtəlif ölkələrin parlamentlərinə müraciət edərək olmayan soyqırımının pislənməsi ilə bağlı qərarlar qəbul etməyə çalışır, buna qismən nail ola bilirlər. Bu məsələdə bəzi Qərb ölkələri, xüsusən Fransa, İsveçrə, Hollandiya daha çox fəallıq göstərirlər.

Qondarma "erməni soyqırımı" mövzusunun siyasiləşdirərək gündəmə gətirən dövlətlər, həmin dövrdə erməni silahlı dəstələri tərəfindən Türkiyədə 500 mindən artıq insanın kütləvi öldürülməsi halları, habelə erməni daşnaklarının iştirakı ilə 1918-ci ilin martında Bakıda və Azərbaycanın digər regionlarında törətdikləri kütləvi qırğınlara münasibətdə isə susqunluq nümayiş etdirirlər. 109 il bundan öncə baş verən hadisələr yanlış şəkildə təqdim ediləkən, 31 il öncə Ermənistan tərəfindən Xocalıda azərbaycanlılara qarşı törədilən soyqırımına hələ də ədalətli qiymətin verilməməsinə göz yumurlar. Tarixin bu səhifəsinə baxmaq istəmərlər.

24 aprel qondarma soyqırımı məsələsində rəsmi Türkiyənin qəti möv-

qeyi belədir ki, "erməni soyqırımı" ideyası bir araşdırma mövzusu kimi siyasətçilərin deyil, tarixçilərin müzakirə predmetidir. Türkiyə dəfələrlə bəyan edib ki, bu cəfəngiyyata son qoyulması üçün tərəfsiz ortaq komissiya yaradılsın və həmin komissiya istər Türkiyədə, istərsə də xarici dövlətlərin arxivlərində olan sənədləri araşdıraraq yekun nəticəyə gəlsin. Lakin erməni tarixçiləri istinad etdikləri "sənədlərin" saxta olmasının sübuta yetəcəyindən qorxaraq, belə bir komissiyanın yaradılmasını istəmirlər, bu işə mane olurlar. Çünki onlar yaxşı bilirlər ki, "erməni soyqırımı" tarixin ən böyük yalanıdır. Bu, əslində, soyqırımı deyil, ermənilərin Türkiyəyə, Azərbaycana xəyanətidir. Erməni xəyanətinin isə sonu yoxdur. Bu xislətdə olan ermənilər dünən Türkiyəyə, bu gün Azərbaycana, sabahsa istənilən bir dövlətə xəyanət edə bilərlər. Tarix göstərir ki, harada xəyanət varsa, orada erməni var.

*Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"*